

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000134

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-03-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ригіна Олена Михайлівна

2. Olena Ryhina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-02-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.051.03

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.09

Тема дисертації:

1. Права дитини в США: історико-правове дослідження
2. Child rights in the USA: a historical and legal research

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню становлення та розвитку інституту прав дитини в Сполучених Штатах Америки (далі – США). У дослідженні здійснено правовий аналіз історико-правових джерел, проаналізовано еволюцію та трансформацію інституту права дитини на життя, її прав у сімейних, цивільних і трудових правовідносинах. Розглянуто становлення та поетапне видозмінення прав дитини (неповнолітньої особи) як суб'єкта кримінального правопорушення у кримінальному процесі, зокрема інституту кримінальної відповідальності неповнолітніх та кримінальних покарань неповнолітніх. Охарактеризовано передумови утворення і подальшого функціонування ювенальних судів США та спеціальних державних інституцій у сфері захисту прав дитини в США. Проаналізовано проблему віктимізації дитини в США, яка проявлялася у негативному явищі перетворення дитини на жертву (потерпілого) кримінального правопорушення та шляхи її подолання. Встановлено детермінанти еволюції механізму захисту прав дитини в США. Здійснено правову оцінку щодо можливості запозичення окремого правового досвіду США у процесі удосконалення національного законодавства у сфері захисту прав дитини.

У дослідженні обґрунтовано закономірні обмеження правового статусу дитини внаслідок неповного фізіологічного та психологічного розвитку, що природно зумовлювало виконання батьками чи іншими особами, що їх замінюють батьківських обов'язків щодо забезпечення дитині виживання, всебічного гармонійного фізіологічного, психологічного, освітнього та культурного розвитку. Встановлено, що еволюція цивілізаційних цінностей впливала та визначала зміст терміна-поняття «дитина» як соціальної, філософської та правової категорії, яке зазнавало суттєвих модифікацій, що мали суто динамічний характер і віддзеркалювали ступінь її аксіологічного значення. Уточнені особливості обсягу прав дитини, які стали невід'ємним елементом її правового статусу. При цьому, доведено, що об'єктивні властивості правового статусу дитини в США та обсяг її прав визначався її темпоральним і просторовим існуванням. Вперше обґрунтовано, що «право дитини на захист», яке за своєю правовою природою базується на необхідності забезпечення «найкращих інтересів дитини», сформувалося історично на основі трансформації поглядів щодо законодавчого вирішення питань забезпечення фізіологічного та психологічного розвитку дитини та її розвитку як соціального індивіда. Вперше доведено, що інтерпретація поняття «право дитини на захист» у США, водночас відповідало міжнародним правовим стандартам, але розвивалося на основі національних уявлень про аксіологічне значення першочергово прав людини, а вже згодом прав дитини. При цьому, Верховний Суд США у рішеннях, відображаючи загальносвітові тенденції еволюції прав дитини та їхнього захисту, пристосовував національне законодавство до загальноновизнаних стандартів захисту прав дитини, до загальних цивілізаційних процесів лібералізації та гуманізації законодавства. Аргументовано, що заснування ювенальних судів у США (м. Чикаго, штат Іллінойс, 1899 рік) ґрунтувалося на доктрині «батьківської турботи штату» та мало на меті зменшити рівень дитячої бездоглядності та злочинності, які виявились неможливим подолати внаслідок залучення неповнолітніх у суспільно-корисне виробництво. Вперше обґрунтовано висновок про те, що у питанні про запозичення правового досвіду США, може бути взятий до уваги найефективніший правовий досвід кінця ХХ – початку ХХІ століття, зокрема щодо попередження віктимізації дитини, насильства в сім'ї, жорстокого поводження з дитиною. Таке удосконалення вбачається через підвищення професійної кваліфікації посадових осіб щодо виявлення випадків жорстокого поводження чи недогляду, посилення вимог щодо професійно-ділових якостей посадових осіб, виконання трудових обов'язків яких пов'язано з дітьми. Обґрунтовано потребу впровадження програм невідкладного реагування щодо розшуку зниклих дітей. Доведено необхідність, на зразок як у США, в посиленні кримінальної відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості та статевої свободи малолітніх дітей та впровадження спеціального реєстру засуджених за цей вид кримінального правопорушення.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the formation and development of the institute of children's rights in the United States. The study provides a legal analysis of historical and legal sources, analyzes the evolution and transformation of the institution of the child's right to life and his/her rights in family, civil, and labor relations. 38 The formation and evolution of the rights of a child as a subject of a criminal offense in criminal procedure, in particular, the institutions of criminal liability of minors and criminal punishment of minors are studied. Prerequisites for the establishment and further functioning of the US juvenile courts and special state institutions in the field of child rights protection in the United States are characterized. The problem of child victimization in the United States, which manifested itself in the negative phenomenon of turning a child into a victim (complainant) of a criminal offense, and ways to overcome it are analyzed. The study substantiates the reasonable restrictions on the legal status of a child as a result of incomplete physiological and psychological development, which naturally entailed the fulfillment by parents or other persons substituting them of parental responsibilities to ensure the child's survival and comprehensive harmonious physiological, psychological, educational and cultural development. The evolution of civilizational values influenced and determined the content of the term – the concept of «child» as a social, philosophical, and legal category, which underwent significant modifications that had a purely dynamic character and reflected the degree of its axiological meaning. The specifics of the scope of children's rights, which have become an integral element of their legal status, are clarified. At the same time, it is proved that the objective properties of the legal status of a child in the United States and the

scope of his/her rights were determined by his/her temporal and spatial existence. Theoretical classifications of children's rights are evidence of the coverage of rights through the prism of international legal standards, taking into account the legal areas that the child faces in the process of growth before reaching the age of majority. In American legal historiography, the main focus is on the effectiveness of their protection. Given the above, the importance of the child's right to protection is proved. It is established for the first time that the understanding of the child's right to life in the United States at the present stage is based on the natus concept, but the legal regulation of human embryo protection in historical retrospect was characterized by a significant influence of embryonic theory. It is found that the protection of children's rights in the United States within the framework of family law regulation has historically been based on the legal doctrine of «best interests of the child», which at various stages has been correlated with the doctrines of «young age» and «equal protection of the laws». It is substantiated that the establishment of juvenile courts in the United States was based on the doctrine of «state parental care» and was intended to reduce child neglect and crime. The characteristic feature of the U.S. criminal law doctrine is the low age of tort capacity established to combat juvenile delinquency. Recognition of an assault against a minor as a qualifying feature in the dispositions of many criminal offenses indicates the enhanced nature of criminal law protection of his/her health and life. It is summarized that since 1874 (the establishment of The National Society for the Prevention of Cruelty to Children, New York), there has been a transformation of the idea of the problem of physical punishment of children, and subsequently – a gradual reorientation from recognizing a child as a victim only in case of physical harm to recognizing him/her as a victim in case of psychological harm. When evaluating the prospects of borrowing some modern United States experience in Ukrainian legislation assessing the prospects of borrowing the modern legal experience of protecting children's rights in the United States into Ukrainian legislation, it is first of all necessary to take into account the peculiarities of the state and legal development of both countries, the characteristic features of the Ukrainian legal tradition, and the provisions of the Constitution and laws of Ukraine. On the basis of the conducted research, we are inclined to believe that the improvement of the national mechanism for the protection of children's rights should be carried out through the prism of preventing child victimization, domestic violence, child abuse, and accidents. Conclusions and proposals aimed at further improving the legislation of Ukraine regarding the protection of children's rights have been sent to the Verkhovna Rada of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Ригіна О. М. Захист прав дитини в США: становлення та еволюція (1776 рік – початок XXI століття) : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2023. 492 с.
- Ригіна О. М. Судова система США: кінець XVIII – початок XXI ст. : монографія. Дрогобич : Коло, 2013. 388 с.
- Aksyonova O., Pivnenko Yu., Ardashova Yu., Mershchii T., Ryhina O. Development trends in pedagogical and psychological sciences : the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine : monograph, Riga. Latvia : «Baltija Publishing», 2018. P. 192–208.
- Bondarchuk Y., Nesprava M., Nesprava O., Sikorska N., Ryhina O. Spiritual evolution as a direction for improving human development (2023) / AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research. 2023. 13/02-XXXVI. P. 40–43

- Vertel A., Rusalov V., Ryhina O., Syniakova V., Kolodyazhna A. (2023) Peculiarities development during the transition age and the impact of the period of child development on the education process. *The Global Development of Innovative Technologies and their Impact on the Education*. Vol. 16. No. se2. 2023. P. 129–145
- Bakhov I., Terebushko Y., Osaulchyk O., Ryhina O., Vedenieiev V. Cultural challenges in education: strategies for consideration of various intercultural aspects in the educational process. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. Vol. 6, 2024ss0207. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0207>
- Fedorova S., Zheinova S., Ryhina O., Butenko V., Karnaukhova A. (2024). Developing social and citizenship skills through interactive engagement in senior preschoolers. *Ad Alta. Journal Of Interdisciplinary Research*. 2024. Vol. 42. No. 14 (1). P. 43–47.
- Ригіна О. М. Закон про усиновлення дітей 1851 року штату Массачусетс – перша спроба правового регулювання проблеми усиновлення у США. *Право України*. 2011. № 1. С. 266–273.
- Ригіна О. М. США: визначення місця проживання дитини після розірвання шлюбу її батьків (історія розвитку проблеми). *Вісник Львівського університету: Серія юридична*. 2011. Випуск 54. С. 81–96
- Ригіна О. М. Загальні засади становлення та розвитку інституту усиновлення (удочеріння) у США. *Підприємництво, господарство і право*. № 1. 2012. С 10–13.
- Ригіна О. М. Застосування смертної кари до осіб, які вчинили злочини до досягнення повноліття (історичний аспект проблеми). *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. № 56. С. 140–146.
- Ригіна О. М. «Keating-Owen Child Labor Act of 1916» – перша федеральна спроба заборонити використання праці дитини у США. *Право України*. 2013. № 12. С. 296–304.
- Ригіна О. М. США: проблема впровадження заборони застосування праці дитини (XIX – початок XX ст.). *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2013. № 58. С. 103–108.
- Ригіна О. М. США: соціально-правові проблеми здійснення дитиною права на життя у XIX – на початку XX ст. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 5. С. 3–7.
- Ригіна О. М. Суди у справах малолітніх (неповнолітніх) у США: історико-правове дослідження. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія право*. Випуск 27. Т. 1. 2014. С. 47–50.
- Ригіна О. М. США: еволюція доктрини «найкращих інтересів дитини» (XIX–XX ст.). *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: Серія юриспруденція*. 2015. № 13. С. 74–79.
- Ригіна О. М. США: обмеження прав неповнолітніх у кримінальному процесі (історико-правове дослідження). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2015. Випуск 35. Т. 2. Ч. 1. С. 63–66.
- Ригіна О. М. США : проблеми ратифікації Конвенції про права дитини 1989 р. *Альманах міжнародного права*. 2016. Випуск 11. С. 92–101.
- Ригіна О. М. Особливості правового регулювання відносин батька і дитини у концепції сера Вільяма Блекстона. *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія юридичні науки*. 2016. Випуск 1. Т. 1. С. 54–58.
- Ригіна О. М. До питання про «віковий ценз дитинства»: загальнотеоретична характеристика. *Право і суспільство*. 2017. № 4. С. 33–37.
- Ригіна О. М. Проблема інтерпретації терміна «правовий статус дитини»: теоретико-правовий аспект. *Право та державне управління*. 2017. № 3 (28). С. 17–24.
- Ригіна О. США: жорстоке поводження з дитиною (історико-правовий аспект). *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 5. С. 76–81.
- Ригіна О. М. Проблема вбивства матір'ю дитини в США: історико-правове дослідження. *Право і суспільство*. 2018. № 5. Т. 1. С. 229–233.
- Ryhina O. Some issues of methodology of historical and legal studies of the rights of the child in the United States. *Wrocławsko- Lwowskie Zeszyty Prawnicze*. 2019. № 10. P. 117–128.
- Ригіна О. М. «Правовий статус дитини», «права дитини», «потреби дитини», «інтереси дитини»: загальнотеоретична характеристика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 28–30.

- Ригіна О. М. Проблема імплементації міжнародних стандартів захисту прав дитини в США. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2021. Випуск 73. С. 4–60.
- Ryhina O. M. Particular issues of the source base research on the protection of the children's rights in the U.S. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2022. Випуск 75. С. 24–31.

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативних документів

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 01112U003267; 01112U003267; 0121U110504; 0124U001900; 0117U001391

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кіселичник Василь Петрович
2. Vasyl Kiselychnyk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вищий навчальний заклад "Приватне акціонерне товариство "Львівський інститут менеджменту"

Код за ЄДРПОУ: 02037622

Місцезнаходження: вул. Ліська, 16, Львів, 79029, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацелюх Іванна Андріївна
2. Ivanna Matselyukh

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3706-6428

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипнюк Олександр Васильович

2. Oleksandr Skrypniuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крестовська Наталія Миколаївна

2. Nataliia Krestovska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська морська академія"

Код за ЄДРПОУ: 01127799

Місцезнаходження: вул. Дідріхсона, буд. 8, Одеса, 65029, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бориславська Олена Марківна

2. Olena Boryslavska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Ігор Йосипович

2. Ihor Boiko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кобилецький Микола Мар'янович

2. Mykola Kobyletskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косович Віталій Мирославович
2. Vitalii Kosovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобечко Назар Ростиславович
2. Nazar Bobechko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Нор Василь Тимофійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Нор Василь Тимофійович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Семків В.О.

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна